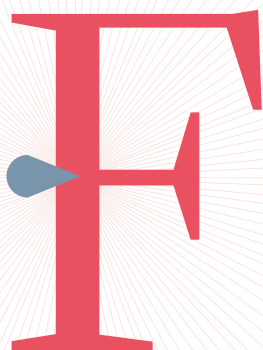

Av Staffan Eng
Foto John Thys/TT

Bland sanningar och myter

Med humorn
som vapen slår den
belgiska skolforskaren
PEDRO DE BRUYCKERE
håll på seglivade
pedagogiska myter.

FÖRSTA GÅNGEN lärarutbildaren och skolforskaren Pedro De Bruyckere läste att teorin om lärstilar – tanken att vissa personer lär sig bättre visuellt, medan andra lär sig bättre genom att lyssna eller genom att göra något själva – var en myt så trodde han inte på det.

– ”Ja ja, det är bara ännu en åsikt”, tänkte jag. När man har undervisat om något på universitetet som om det vore sant så är det lätt att tänka: ”Kanske är det bara ett annat paradig.”

Men när han stötte på samma uppgift i en helt annan bok, även den skriven av en forskare, bestämde han sig för att ta reda på vilka källor som påståendet grundade sig på.

– Även om de flesta människor har hört talas om visuella, auditiva och kinestetiska lärstilar – enligt vissa teorier finns det ett sjuttioal – så visade det sig att inte någon enda av dem är vetenskapligt grundad.

HAN UPPTÄCKTE till och med att det finns ett vetenskapligt pris som erbjuder 5000 dollar till den första personen som lyckas påvisa en gynnsam effekt av att anpassa undervisningen efter elevernas lärstilar.

– Folk har försökt i trettio år, utan att få fram några belegg för att det fungerar. Men du är

förstås alltid välkommen att pröva!

Pedro De Bruyckere tror att teorin har blivit så populär för att de flesta människor faktiskt har en viss lästil som de föredrar. Men det betyder inte att de verkligen lär sig bäst på det sättet, lika lite som det faktum att någon gillar godis betyder att det är den bästa födan.

Det är också sant att vissa människor har lättare att komma ihåg saker som de ser, medan andra har lättare att komma ihåg saker som de hör. Problemet är bara att det ena minnet inte kompenserar för det andra.

– Jag kan inte komma ihåg ansikten alls. Teorin om lärstilar säger att jag lättare skulle komma ihåg ett ansikte om någon beskrev det för mig, eftersom jag har en auditiv lästil. Tyvärr fungerar det inte så.

Den upptäckten fick Pedro De Bruyckere att för fem år sedan börja utbyta information om möjliga vetenskapliga myter med några kollegor i Nederländerna. Det gjorde honom uppmärksam på hur många missuppfattningar om utbildning som florerade i medierna.

– Jag blev så trött på det att jag ringde till min förläggare

6xDe Bruyckere:

- ✘ Ålder: 42 år.
- ✘ Familj: Gift och har tre söner.
- ✘ Karriär: Lärare, lärarutbildare och utbildningsforskare vid Arteveldehogeschool i Gent, Belgien. Doktorerar i juni med en avhandling om hur elever uppfattar lärares autenticitet.
- ✘ Aktuell: Medförfattare till boken *Moderna myter om lärande och utbildning* (Studentlitteratur 2017). Håller på med en bok till om myter som förväntas vara färdig år 2018.
- ✘ Övrigt intresse: Spelar gitarr och producerar musik.
- ✘ Myt som han ogärna vill släppa: Att en av hans gitarrer har varit på turné med The Beatles.

och sa: ”Jag vill skriva en bok om utbildningsmyter. Det finns ett skriande behov!”

Han tog kontakt med sin nederländska kollega Casper Hulshof, som hade uttryckt en liknande idé, och år 2013 kom den första upplagan av boken *Moderna myter om lärande och utbildning* ut på nederländska.

– Jag trodde att folk skulle vilja döda oss. I stället fick boken fantastiska recensioner och blev en bestseller.

Tillsammans med den nederländska pedagogikprofessorn Paul Kirschner gjorde de en kraftigt omarbetad version på engelska. Sedan dess har de tre författarna hållit föredrag om boken över hela världen, och i januari kom den ut i svensk översättning.

Under tiden har de samlat på sig så många frågor från sina läsare om andra möjliga myter att de håller på att skriva en bok till om ämnet, som förhoppningsvis blir klar nästa år.

PEDRO DE BRUYCKERE tror att intresset beror på att de har försökt närma sig frågorna så objektivt det bara går. Dessutom är boken skriven med en avväpnande humor.

– Vi hoppas att humorn ska göra att folk inte tar illa upp. Annars är det lätt hänt att de slår ifrån sig innehållet.

I grunden är Pedro De Bruyckere högstadielärare, men han hann bara jobba i fyra år innan han övergick till att undervisa på lärarutbildningen.

– Först ville jag bli en riktigt bra lärare. Sedan tänkte jag: Om jag kan utbilda bra lärare i stället så kanske jag kan få ett större inflytande.

Så småningom började han arbeta allt mer med forskning, vilket ledde fram till den doktorsavhandling om elevers syn

”Jag trodde att folk skulle vilja döda oss.”

på lärares autenticitet som han ska försvara i juni. Myterna är bara ett sidospår.

– Men det är ett sidospår som håller på att ta över mitt liv!

Bland de andra 34 myterna i boken lyfter Pedro De Bruyckere gärna fram föreställningen om att den nya teknismarta generationen kräver en ny sorts undervisning – något som tillbakavisas av nästan all forskning.

Han menar även att tron på att de nya digitala medierna ska revolutionera skolan är betydligt överdriven.

EN ANNAN AV hans favoriter är den så kallade lärandepyramiden, som med exakta procenttal gör anspråk på att visa att människor minns mycket mer av det de gör än det de läser och hör.

Pyramiden går tillbaka på en sjuttio år gammal metafor som inte ens handlar om minne. All annan evidens visade sig saknas, och en variant var ett rent falsarium som den påstådda upphovsmannen aldrig hade sett.

– Det var en av de svåraste myterna att undersöka. Det var nästan som en detektivroman.

Pedro De Bruyckere tror att myternas dragningskraft beror på att de erbjuder enkla lösningar på komplexa problem. Många av dem lärs också fortfarande ut på lärarutbildningarna och i fortbildningskurser.

– Jag har undervisat om flera av dem själv. Ofta tar det smärtsamt lång tid för vetenskapliga insikter att komma in i utbildningen.

Han pekar på en amerikansk rapport som har undersökt hur

I juni disputerar Pedro De Bruyckere vid universitetet Arteveldehogeschool i Gent i hemlandet Belgien.

väl sex undervisningsmetoder med dokumenterat god effekt är representerade i kurslitteraturen på lärarutbildningen. I en tredjedel av böckerna fanns de inte med alls.

– Det är faktiskt sorgligt. De bästa läroböckerna ägnade några sidor åt ett par av metoderna, samtidigt som de gav massor av utrymme åt lärstilar och andra myter.

Vad kan man då göra för att komma till rätta med myterna? Ett sätt är enligt Pedro De Bruyckere att utbilda lärare så att de blir bättre på att förstå och kritiskt granska forskning. Men det största ansvaret vilar ändå på forskarna.

– Lärarna har mycket jobb att göra, så de hinner inte vara så

galna som vi och undersöka en myt flera veckor i rad.

Men trots sin tilltro till vetenskapen vill Pedro de Bruyckere inte tala om en ”evidensbaserad” undervisning. I stället föredrar han ordet ”evidensupplöst”, eftersom verkligheten ofta är mer komplex än vad forskningen låter påskina.

Han berättar om en studie från 2013, där forskarna försökte beräkna hur många evidensbaserade sätt en lärare kan förbereda sin lektion på.

– Det fanns 205 biljoner möjligheter. Evidensen kan upplysa dig om alla dessa möjligheter, men du måste fortfarande göra egna val utifrån din kunskap om situationen och de mål du vill uppnå. ●